

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Εισαγωγή στη γλωσσική πολιτική

Διάλεξη 4: Επίσημη/μειονοτική γλώσσα

Ελένη Καραντζόλα

Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

4^η ΔΙΑΛΕΞΗ

ΕΠΙΣΗΜΗ / ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

1. ΣΧΕΣΗ ΕΠΙΣΗΜΗΣ/ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Σε κάθε χώρα του κόσμου διαβιούν αυτόχθονες πληθυσμιακές ομάδες που η μητρική τους γλώσσα ΔΕΝ είναι επίσημη γλώσσα του κράτους.

Ο ακριβής αριθμός των ομιλητών, η ακριβής γεωγραφική περιοχή εντοπισμού των γλωσσών αυτών, καθώς και οι συνθήκες χρήσης τους είναι δύσκολο να καθοριστούν, ελλείψει μάλιστα σύγχρονων γεγονότων π.χ. απογραφών.

→ Ρευστότητα εννοιολόγησης **μειονοτικής γλώσσας** και **γλωσσικής μειονότητας**.

Ιστορικές vs. μεταναστευτικές μειονότητες

Ανεξάρτητα από ορισμούς, μπορούμε να διακρίνουμε τις μειονότητες σε:

- **ιστορικές** μειονότητες, δηλ. *αυτόχθονες/γηγενείς* πληθυσμιακές ομάδες
π.χ. οι Ινδιάνοι στις Η.Π.Α., οι Αβοριγίνες στην Αυστραλία.
- **μεταναστευτικές** μειονότητες, όπου εδώ εννοούμε όσες ομάδες ανθρώπων μετανάστευσαν ουσιαστικά σε μία χώρα και είναι διαφοροποιημένες από τα κοινά χαρακτηριστικά του πληθυσμού του κράτους στο οποίο ζουν.
π.χ. οι Αλγερινοί στη Γαλλία.

ΟΡΙΣΜΟΙ «ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ»

(< ΟΗΕ)

 1950

«α. Ο όρος μειονότητα περιλαμβάνει μόνο εκείνες τις μη κυρίαρχες ομάδες ενός πληθυσμού, οι οποίες έχουν και επιθυμούν να διατηρήσουν σταθερές εθνικές, θρησκευτικές και γλωσσικές παραδόσεις ή χαρακτηριστικά εμφανώς διαφορετικά από εκείνα του υπόλοιπου πληθυσμού.

β. Τέτοιες μειονότητες πρέπει να αποτελούνται από αριθμό προσώπων ικανό για τις ίδιες, ώστε να αναπτύσσουν τέτοια χαρακτηριστικά.

γ. Τα μέλη τέτοιων μειονοτήτων οφείλουν να υπακούουν στους νόμους του κράτους του οποίου είναι υπήκοοι»

ΟΡΙΣΜΟΙ «ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ»

(< ΟΗΕ)

 1979

«Μειονότητα είναι ομάδα αριθμητικά μικρότερη από το υπόλοιπο του πληθυσμού ενός κράτους, σε μη κυρίαρχη θέση, του οποίου τα μέλη, πολίτες του κράτους αυτού, έχουν από εθνοτική, θρησκευτική και γλωσσική άποψη χαρακτηριστικά που διαφοροποιούνται από εκείνα του υπόλοιπου πληθυσμού και που εκδηλώνουν ακόμη και έμμεσα, ένα αίσθημα αλληλεγγύης με σκοπό τη διατήρηση του πολιτισμού τους, των παραδόσεων τους, της θρησκείας τους ή της γλώσσας τους».

ΟΡΙΣΜΟΙ «ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ»

(< ΟΗΕ)

→ 1986

«Μειονότητα είναι ομάδα πολιτών ενός κράτους, αριθμητικά μειοψηφούσα και σε μη κυρίαρχη θέση μέσα σε αυτό το κράτος, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά εθνοτικά, θρησκευτικά ή γλωσσικά, διαφορετικά από εκείνα της πλειοψηφίας του πληθυσμού, η οποία είναι αλληλέγγυα στο εσωτερικό της και που δηλώνει έμμεσα μία συλλογική βούληση ύπαρξης και προσβλέπει στην πραγματική και στη νομική ισότητα σε σχέση με την πλειοψηφία».

ΟΡΙΣΜΟΙ

(< κοινωνιογλωσσολογία – γλωσσική πολιτική)

Μειονοτική Γλώσσα (Τσιτσελίκης 1996)

1. Κάθε μη επίσημη ή εθνική γλώσσα, που κατά τεκμήριο χρησιμοποιείται από ορισμένη μειοψηφία ή μειονότητα, ανεξάρτητα από την επισημοποίησή της σε τοπικό επίπεδο.
2. Κάθε γλώσσα, ακόμη και εθνική ή επίσημη, η οποία χρησιμοποιείται από μειοψηφία του πληθυσμού.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ

1. Ο αριθμός των ομιλητών της.
2. Η μειονεκτική της θέση στον κοινωνικό χώρο.
3. Η αντιμετώπισή της από την νομοθεσία του κράτους.

(συνέχεια)

Γλωσσική Μειονότητα (Trudgill 1992)

«Μία κοινωνική ομάδα εντός ενός κράτους-έθνους ή μιας άλλης οργανωμένης μονάδας, της οποίας η γηγενής γλώσσα είναι διάφορη από τη μητρική γλώσσα του πολυπληθέστερου τμήματος του λαού του εν λόγω κράτους ή μονάδας»

ΚΡΙΤΗΡΙΑ (Allardt 1992)

1. Ο αυτοπροσδιορισμός.
2. Η κοινή καταγωγή.
3. Τα σχετικά με τη γλώσσα ιστορικο-πολιτιστικά χαρακτηριστικά.
4. Η κοινωνική οργάνωση της γλωσσικής ομάδας (μειονεκτική θέση).

ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. ΟΙ ΓΛΩΣΣΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ
2. ΑΥΤΟΧΘΟΝΕΣ ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. Η ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΥΤ. ΘΡΑΚΗΣ

Όπως σε κάθε χώρα, έτσι και στην Ελλάδα, διαβιούν αυτόχθονες πληθυσμιακές ομάδες που η μητρική τους γλώσσα δεν είναι η επίσημη γλώσσα του κράτους.

Στην Ελλάδα, η μόνη νομικά αναγνωρισμένη μειονότητα είναι η **Μουσουλμανική Μειονότητα της Δυτ. Θράκης**.

Το ιστορικό πλαίσιο από το οποίο προέκυψε η Μουσουλμανική Μειονότητα της Δυτ. Θράκης είναι γνωστό: τη γένεσή της ορίζει η *Συνθήκη της Λοζάνης* (1923), σύμφωνα με την οποία οι μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης εξαιρέθηκαν από την υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία.

Θεσμικά η υπόσταση της Μειονότητας ορίστηκε με βάση το κριτήριο της **θρησκείας**, με το οποίο έγινε και η ανταλλαγή των πληθυσμών. Η σημασία αυτής της επιλογής δεν μπορεί να γίνει κατανοητή παρά μόνο σε συνάρτηση με το σύστημα των οθωμανικών **μιλλέτ** (=«εθνότητα»), όπου η κύρια διάκριση των πληθυσμών ήταν η θρησκευτική.

(συνέχεια)

Η θεσμική σχέση με το τουρκικό κράτος που επέβαλλε η Συνθήκη της Λοζάνης στις διάφορες ομάδες των Μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης ουσιαστικά προσδιόρισε την Τουρκία ως εθνικό τους κέντρο.

Επιπλέον, η Μειονότητα της Δυτ. Θράκης μπορεί να προσδιορίζεται ως «Μουσουλμανική», αλλά μέσω των **ελληνοτουρκικών Μορφωτικών Πρωτοκόλλων** του **1951** και του **1968**, αναγνωρίζεται σαφώς ο τουρκικός εθνοπολιτισμικός της χαρακτήρας.

➔ Γλώσσα διδασκαλίας μαζί με τα ελληνικά είναι και τα **τουρκικά**, σε ένα δίγλωσσο σύστημα μειονοτικής εκπαίδευσης.

Από τη δεκαετία του '90 και μετά, η κυρίαρχη θεώρηση της Μουσουλμανικής Μειονότητας της Δυτ. Θράκης διακρίνει τρεις ομαδοποιήσεις στο εσωτερικό της: τους **Αθίγγανους**, τους **Πομάκους** και τους **Τουρκογενείς** (sic).

Σύμφωνα με την ίδια θεώρηση, περίπου το **48%** της Μειονότητας είναι τουρκικής καταγωγής, το **35%** πομακικής καταγωγής και το **17%** Αθίγγανοι.

Ο πληθυσμός της Μειονότητας διαφοροποιείται και ως προς τη γεωγραφική του διασπορά. Έτσι έχουμε τη μεγαλύτερη συγκέντρωση των Τουρκογενών στο νομό Ροδόπης, των Πομάκων στο νομό Ξάνθης και των Αθίγγανων στο νομό Έβρου (βλ. Πίνακα).

Πίνακας των Απογραφών του 1928, 1940, 1951

ΑΠΟΓΡΑΦΗ	1928	1940		1951	
	μητρική	συνήθως ομιλούμενη	μητρική	συνήθως ομιλούμενη	μητρική
Ελληνική (Χ.Ο.)	5.716.100	7.071.145	6.794.308	7.409.802	7.258.657
Ελληνική (άλλων δογμάτων)	43.000	45.000		45.466	39.221
Τουρκική (μουσουλμάνοι)	86.506			92.443	92.219
Τουρκική (χριστιανοί)	103.642	133.400	229.075	25.456	87.640
Πομακική	16.775	15.846	18.086	17.854	18.671
Κουτσοβλαχική	19.703	22.299	57.263	10.551	39.855
Μακεδονοσλαβική	81.984	28.012	86.860	10.316	41.017
Αλβανική	18.598	19.783	49.632	7.803	22.736
Αθιγγανική	4.998	5.096	8.126	4.147	7.429
Αρμενική	33.634	13.313	26.827	3.677	8.990
Ισπανοεβραϊκή	62.999	21.094	53.094	164	1.334
Άλλες	6.000	32.710	24.480	5.570	11.500

Επίσημα στατιστικά δεδομένα για τον μειονοτικό πληθυσμό δεν υπάρχουν μετά τη δεκαετία του 1950.

Η απογραφή του 1951 είναι η τελευταία που καταγράφει τον πληθυσμό ως προς το θρήσκευμα και τη γλώσσα και άρα περιλαμβάνει σαφή στοιχεία για τη Μειονότητα.

Πηγή: Τσιτσελίκης 1996, 291

Η Μουσουλμανική Μειονότητα της Δυτ. Θράκης το 1993 (ΕΛ.Ι.ΑΜ.Ε.Π)

ΝΟΜΟΣ	Τουρκογενείς	Πομάκοι	Αθίγγανοι	ΣΥΝΟΛΟ
Ξάνθης	11.000	25.000	6.000	42.000
Ρόδοπης	46.000	15.000	9.000	67.000
Έβρου	2.000	2.000	7.000	11.000
ΣΥΝΟΛΟ	59.000	42.000	22.000	120.000

Η διαμάχη του προσδιορισμού

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ

Η ελληνική πλευρά υποστηρίζει τον επίσημο θρησκευτικό προσδιορισμό της Μειονότητας ως μουσουλμανικής, αρνούμενη οποιαδήποτε αναφορά στον όρο «τουρκική».

Η θέση αυτή παράλληλα προβάλλει την **ανομοιογενή εθνοτική και γλωσσική σύνθεση** της Μειονότητας από Τουρκογενείς, Πομάκους και Τσιγγάνους. Η ανομοιογένεια χρησιμοποιείται ως επιχείρημα με στόχο να τεκμηριωθεί ότι δεν υπάρχει άλλο ενοποιητικό στοιχείο της εκτός από τη θρησκεία και συνεπώς ότι ο χαρακτηρισμός της ως τουρκικής δεν έχει αντικειμενική υπόσταση.

Αρχική Σελίδα | Χάρτης Πλοήγησης | Έκδοση Κειμένου | Συχνές Ερωτήσεις | Αναζήτηση Ελληνικά | English | Français |

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
Η Ελλάδα στον κόσμο

Το Υπουργείο | Επικαιρότητα | Εξωτερική Πολιτική | Ευρωπαϊκή Πολιτική | Οικονομική Διπλωματία | Ο Ελληνισμός της Διασποράς | Υπηρεσίες | Hellenic AID

» Εξωτερική Πολιτική » Πολυμερές Διπλωματία » Παγκόσμια Ζητήματα » Ανθρώπινα Δικαιώματα

Ανθρώπινα Δικαιώματα

Υποενότητες

» Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών

» Παγκόσμια Ζητήματα-Ανθρώπινα Δικαιώματα

Η Ελλάδα στον κόσμο

A4 Διεύθυνση Τουρκίας

ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ ΘΡΑΚΗΣ

Γενικά
Βάσει της Συνθήκης της Λωζάννης, μετά την υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, παρέμειναν 86.000 μουσουλμάνοι στην Θράκη. Εξ' αυτών, 39.000 τουρκικής καταγωγής, 35.000 Πομάκοι και 12.000 Αθίγγανοι. Κατ' αντίθεση προς την τύχη της ελληνικής μειονότητας στην Τουρκία, η μουσουλμανική μειονότητα στην Ελλάδα ευημερεί και αριθμεί σήμερα πολύ περισσότερα των 100.000 μελών.

Η Ελλάδα εφαρμόζει με συνέπεια στη Θράκη την αρχή της **ισονομίας και ισοπολιτείας**, όλων των πολιτών της. Η πολιτική αυτή διέπεται από το σεβασμό των Συμφωνιών της Λωζάννης και των διατάξεων του Διεθνούς Δικαίου για τα ανθρώπινα και μειονοτικά δικαιώματα. Τα δικαιώματα των μελών της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης διαφυλάσσονται πλήρως και προστατεύονται αποτελεσματικά σε μια δημοκρατική κοινωνία, όπου επικρατεί κράτος δικαίου. Η ελληνική νομοθεσία περιλαμβάνει ειδικά μέτρα υπέρ της μουσουλμανικής μειονότητας και συνάδει προς την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) καθώς και με τις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα μέλη της μειονότητας συμμετέχουν στην πολιτική ζωή τόσο στο εθνικό όσο και στο τοπικό επίπεδο. Κατά τις τελευταίες Δημοτικές και Νομαρχιακές εκλογές (2006), εξελέγη σημαντικός αριθμός (περίπου 280) μουσουλμάνων δημοτικών και νομαρχιακών συμβούλων, καθώς και Δημάρχων, ενώ επίσης ο Αντινομάρχης Ροδόπης είναι Μουσουλμάνος. Σε εθνικό επίπεδο, η μειονότητα εκπροσωπείται πάντοτε στην Βουλή των Ελλήνων. Σήμερα διαθέτει ένα βουλευτή του κυβερνώντος κόμματος.

Στη Συνθήκη της Λωζάννης αναφέρεται η ύπαρξη μουσουλμανικής μειονότητας στην Ελλάδα. Τα μέλη της είναι ελεύθερα να δηλώσουν την εθνοτική τους καταγωγή (τουρκική, πομακική ή αθίγγανική), να μιλήσουν τις γλώσσες τους, να ασκούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα και να τηρούν τα έθιμα και τις παραδόσεις τους. Αυτό που δεν είναι αποδεκτό από το ελληνικό κράτος είναι η προσπάθεια καθιέρωσης μιας μοναδικής εθνοτικής ταυτότητας για ολόκληρη την μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης, με σκοπό να ενταχθούν Πομάκοι και Αθίγγανοι σε μια πλασματική τουρκική ταυτότητα

Η διαμάχη του προσδιορισμού

ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ

Η τουρκική πλευρά, αντίθετα, όπως και η ηγεσία της Μειονότητας, διεκδικούν την αναγνώριση της ως τουρκικής, υποστηρίζοντας τον ενιαίο χαρακτήρα της.

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

▣ Turkish Minority of Western Thrace

- Turkish Minority of Western Thrace
- Denial of Ethnic Identity
- Deprivation of citizenship
- Educational Problems
- Religious Rights - Election of Muftis
- Wakfs
- Problems Regarding Land and Acquisition of Immovable Properties
- Restrictions on Political Rights
- The Problems in the Performance of Professions
- Freedom of Expression and the Press
- Destruction of Cultural Heritage
- And The World's Largest Enclave
- Some important documents on Western Thrace

«Ενδομειονοτική» γλωσσική διαφοροποίηση

Η ετερογενής σύνθεση της Μειονότητας ως προς τη γλώσσα και την καταγωγή είναι δεδομένη.

Ωστόσο, η γλώσσα και η εθνοτική προέλευση δεν βρίσκονται σε πλήρη αντιστοιχία. Με άλλα λόγια, ο τριμερής διαχωρισμός σε Τουρκογενείς, Πομάκους και Αθίγγανους, δεν έχει απόλυτη αντιστοιχία στο γλωσσικό επίπεδο.

- Υπάρχει σαφής *γλωσσική μετακίνηση* [shift] των δύο μη τουρκόφωνων ομάδων της Μειονότητας προς την τουρκική:
- ▶ Από τους **Αθίγγανους**, οι οποίοι αποτελούν την πιο ολιγάριθμη μειονοτική ομάδα, ένα μέρος μόνο φαίνεται ότι είναι ομιλητές της ρομανί, ενώ για μεγάλο αριθμό η τουρκική επέχει θέση μητρικής γλώσσας.
 - ▶ Σε ό,τι αφορά τους **Πομάκους**, καταγράφεται μία υποχώρηση της γλώσσας τους. Σε αρκετές περιοχές ιδιαίτερα στο νομό Ροδόπης, η χρήση της πομακικής γλώσσας έχει εγκαταλειφθεί ή περιοριστεί προς όφελος της τουρκικής ως γλώσσας υψηλότερου κύρους. Παρατηρείται μία αντίστοιχη, μικρότερης όμως κλίμακας, μετακίνηση προς την ελληνική γλώσσα ανάμεσα στους Πομάκους του νομού Ξάνθης και ανάλογα με το χωριό («ελληνόφωνα» – «ελληνόφρονα» vs. «τουρκόφωνα» – «τουρκόφρονα»).

Ζητήματα ταυτότητας

Στον μειονοτικό πληθυσμό κυριαρχεί η αυτοαναγνώριση ως Τούρκων. Η ισχύς, αριθμητική και πολιτική, των τουρκόφωνων συμβάλλει στην ενίσχυση μιας τουρκικής μειονοτικής συνείδησης.

Ο αυτοπροσδιορισμός μεγάλου μέρους των Πομάκων και των Αθίγγανων ως Τούρκων συνδέεται με την υποδεέστερη κοινωνικά θέση τους και τις συνδηλώσεις υποτίμησης που φέρουν οι ταυτότητες του Πομάκου και του Αθίγγανου.

Επίσης, ένας ακόμη παράγοντας, είναι το τουρκικό Ισλάμ που επηρεάζει, γενικά, τη Μειονότητα: η τουρκική υπερισχύει στον σημαντικότερο τομέα της άσκησης των θρησκευτικών καθηκόντων των Μουσουλμάνων.

→ Καθοριστικός παράγοντας για την υιοθέτηση του τουρκικού αυτοπροσδιορισμού από την πλευρά της Μειονότητας είναι η σχέση της τελευταίας με την Τουρκία η οποία μέχρι πρόσφατα -κυρίως μέσω των εκπαιδευτικών διεξόδων- παρείχε και προοπτικές ευημερίας για το μειονοτικό πληθυσμό.

(συνέχεια)

Μειονοτικός έμπορος υφασμάτων από τη Ξάνθη:

«Είκοσι χρόνια συμπληρώνω στο επάγγελμα. Οι δουλειές μου *bekeriati versin* πάνε πολύ καλά. Όμως ο χώρος της Θράκης όπου είναι συγκεντρωμένο το μουσουλμανικό στοιχείο είναι μικρός. Μεγάλα ανοίγματα δεν μπορείς να κάνεις. Η αγορά μικρή, η ζωή σου περιορισμένη. Άλλο είναι η Πόλη. Μεγάλο μέρος, πολύς κόσμος, η κοινωνία διαφορετική. Θέατρο, ψυχαγωγία, κουλτούρα. Κάθε φορά που πηγαίναμε με την οικογένεια στο σπίτι μας για λίγες μέρες, όταν γυρίζαμε στη Ξάνθη, μας φαινόταν πως ερχόμασταν στο χωριό. Έπειτα είναι και τα παιδιά. Ο γιος μου σπούδασε γιατρός, ειδικεύεται γυναικολόγος. Να γυρίσει στη Ξάνθη ν'ανοίξει ιατρείο; Εδώ οι μουσουλμάνες ντρέπονται να δείξουν στο γιατρό το χέρι τους, το στήθος τους θα δείξουν; Μεγάλωσαν αύριο και οι κόρες μου. Τι θα κάνουν; Ο κύκλος στενός. Εκεί θα μορφωθούν, θα κάνουν γνωριμίες πιο εύκολα θα παντρευτούν [...] ».

(συνέχεια)

Σαλή Χ., μειονοτικός με εργασία οικονομολόγου-φοροτεχνικού
από την Κομοτηνή :

«Ο γιος μου σπούδασε στην Τουρκία πολιτικός μηχανικός. Παντρεύτηκε εκεί μία μορφωμένη και πολύ πλούσια γυναίκα. Μένει στην Πόλη. Τι να κάνει να γυρίσει πίσω; [...] Ύστερα είναι και οι δουλειές. Ποιος μουσουλμάνος χτίζει σπίτια-πολυκατοικίες στην Κομοτηνή; Όλοι μας το κομπόδεμα το φυγαδεύουμε στην Τουρκία. Οι συνθήκες και οι προοπτικές που υπάρχουν για το γιο μου στην Κων/πολη δεν συγκρίνονται με αυτές που υπάρχουν στην Κομοτηνή. Εδώ όλοι στο ίδιο καζάνι βράζουμε, ενώ στην Τουρκία μπορεί οι πιο πολλοί να μην έχουν ψωμί να φάνε αλλά οι άλλοι ζούνε σαν πασάδες».

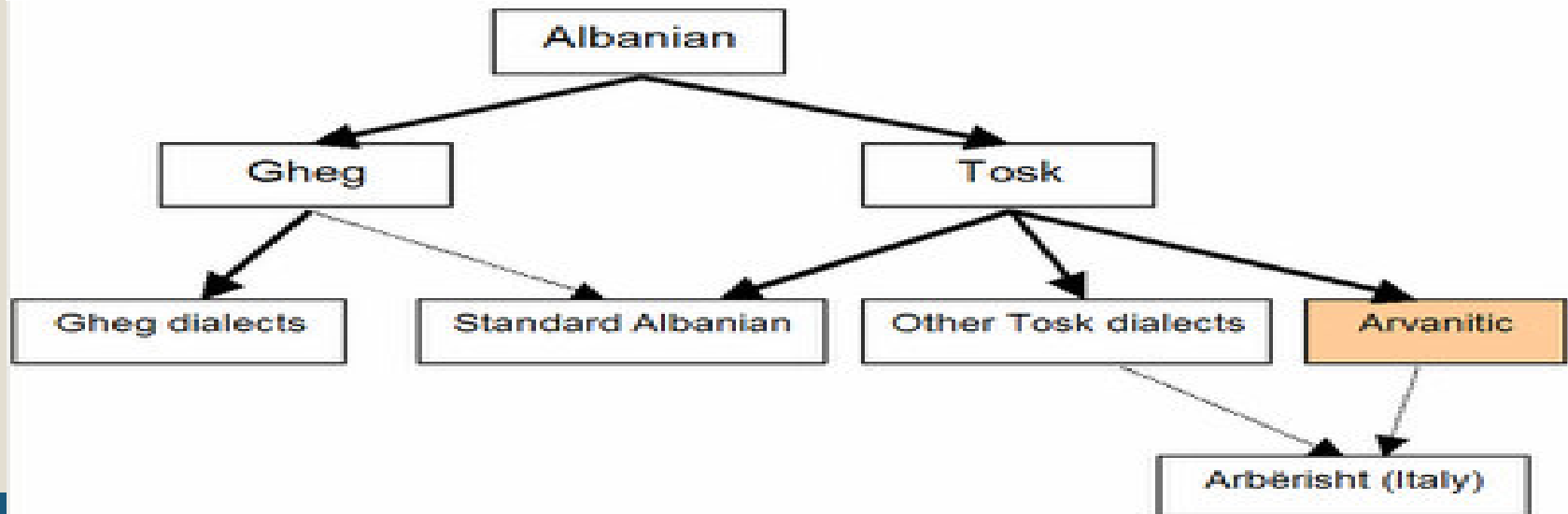
2. Αυτόχθονες μειονοτικές γλώσσες στην Ελλάδα

Η γλωσσική συνύπαρξη είναι βαθιά ριζωμένη στη νεοελληνική ιστορία. Από την ίδρυση του ελληνικού κράτους, δίπλα στα ελληνικά ακούγονταν τα **τουρκικά**, τα **ρομανί** και τα **αρβανίτικα**.

Αρβανίτικα

Ανήκει στον αλβανικό κλάδο της ινδοευρωπαϊκής. Ποικιλία της τοσκικής, της νότιας διαλέκτου της αλβανικής.
Συναντάται σε Αττική, Βοιωτία, Πελοπόννησο, Εύβοια, Κέρκυρα.

(συνέχεια)

Στη συνέχεια με την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας και των Νέων Χωρών προστίθενται:

- τα **βλάχικα** (ή **κουτσοβλάχικα** ή **αρωμουνικά**),
- τα **σλαβικά** (**σλαβομακεδόνικα** και **πομάκικα**),
- τα **ισπανοεβραϊκά**.

Βλάχικα

Ρωμανική γλώσσα. Γλώσσα του Ανατολικού Κλάδου των λατινογενών Γλωσσών, η οποία συγγενεύει με τη ρουμανική, χωρίς να είναι ποικιλία της.

Η κύρια εστία της είναι στην Πίνδο, συναντάται όμως και σε Θεσσαλία, Μακεδονία και Ήπειρο.

(συνέχεια)

Σλαβομακεδο- νικά

Ποικιλία της σλαβομακεδονικής της Π.Γ.Δ.Μ. Συγγενεύει και με τη βουλγαρική.
Εντοπίζεται στην περιοχή της Μακεδονίας.

Πομακικά

Ανήκει και αυτή στο διαλεκτικό συνεχές της Νοτιοσλαβικής. Το λεξιλόγιό της έχει στοιχεία και από την ελληνική και από την τουρκική λόγω επαφής.
Οι Πομάκοι εντοπίζονται στη Δυτ. Θράκη (νομοί Ξάνθης, Ροδόπης και Έβρου).

GREECE AND FORMER YUGOSLAV REPUBLIC OF MACEDONIA

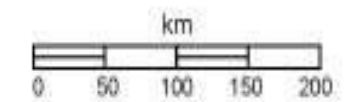
LANGUAGE FAMILIES

- ALBANIAN
- GREEK
- ITALIC
- SLAVIC
- TURKIC

NATIONAL LANGUAGES

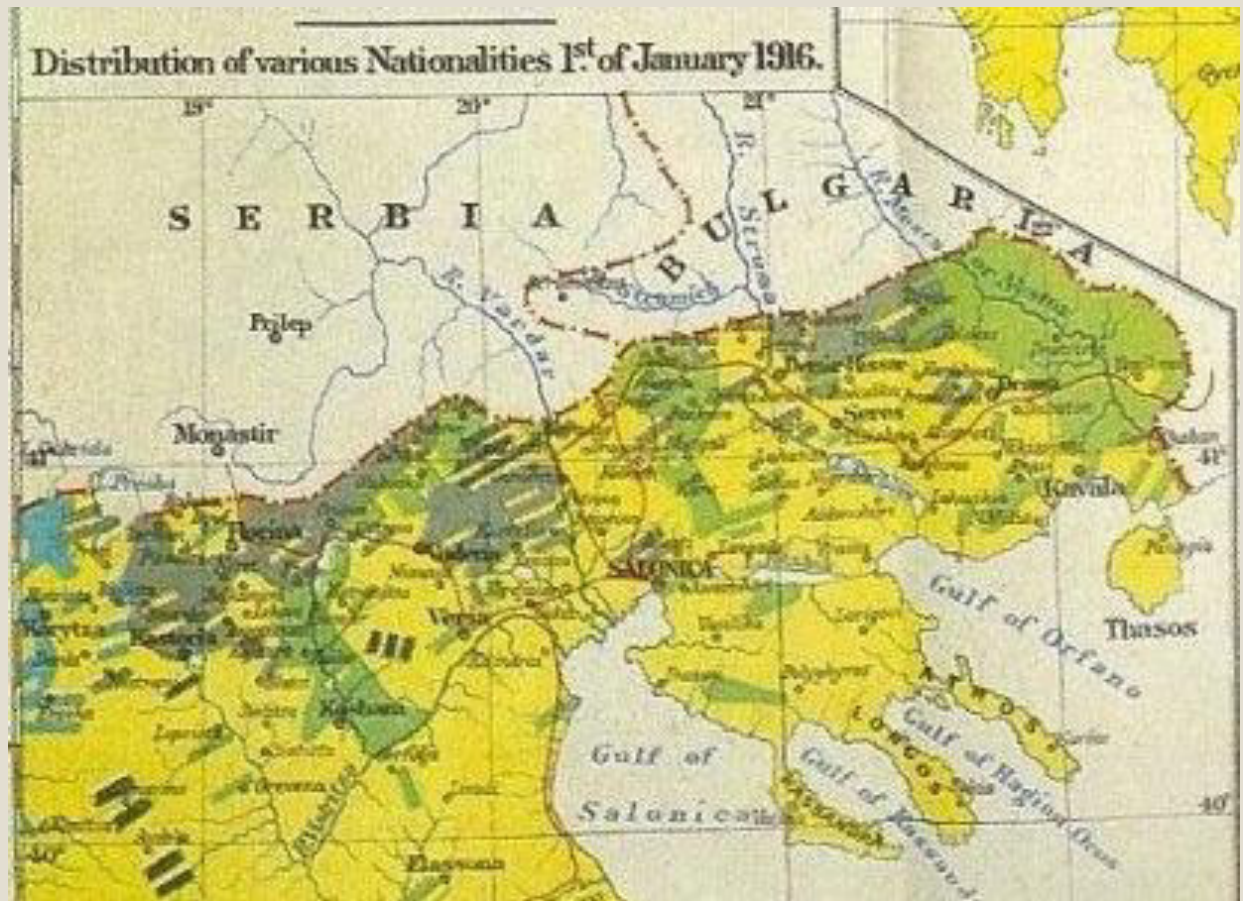
- GREECE:
GREEK
- F.Y.R. MACEDONIA:
MACEDONIAN

- NOTES:
1. DASHED LINES SHOW OVERLAP OF LANGUAGE AREAS.
 2. GREEK IS SPOKEN IN ALL AREAS OF GREECE.
 3. MACEDONIAN IS SPOKEN IN ALL AREAS OF F.Y.R. MACEDONIA

Στην ελληνική
Μακεδονία, μάλιστα,
είχαμε τη σύνθεση ενός
γλωσσικού μωσαϊκού...

REFERENCE TO COLOURING

	Greeks
	Mahomedans (Ecks & Balkans)
	Bulgarians
	<u>Macedonian Slavs</u>
	Albanians
	Rumanians

(συνέχεια)

Εξαιτίας, όμως, των ανταλλαγών πληθυσμού με:

- τη Βουλγαρία
(Συνθήκη του Νειγύ το 1919) και
- την Τουρκία
(Συνθήκη της Λοζάνης το 1923),

η χρήση καμίας άλλης γλώσσας εκτός από την ελληνική δεν
ξεπέρασε το 10% του συνόλου των Ελλήνων πολιτών.

Προστασία των Μειονοτικών Γλωσσών στην Ελλάδα

Τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα υπήρχε στην Ελλάδα μία σχετική πρόβλεψη για την προστασία των μειονοτικών γλωσσών (Κοινωνία των Εθνών, Συνθήκη των Σεβρών).

→ Εκπαιδευτική-εκκλησιαστική αυτονομία για τους Βλάχους: 24 δημοτικά σχολεία και 3 γυμνάσια λειτουργούσαν μέχρι τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στη Μακεδονία, την Ήπειρο και τη Θεσσαλία με τη συνδρομή της ρουμανικής κυβέρνησης. Χρήση της ρουμανικής γλώσσας γινόταν επίσης σε ορισμένες εκκλησίες των περιοχών αυτών.

→ Έκδοση το 1925 του *Abecedar*, του πρώτου εγχειρίδιου της σλαβομακεδονικής.

Το αλφαβητάρι της Σλαβομακεδονικής

Η μεταξική
δικτατορία, τη
δεκαετία του
1930, άλλαξε
άρδην το σκηικό
και η γλωσσική
διαφοροποίηση
των
Σλαβομακεδόνων
έγινε αντικείμενο
διώξεων...

...αποσειν ότι η θερμοκρασία αυτου να παρα-
...ξη κάτω των 8 βαθμών Φαρενάιτ.

ΔΕΝ ΘΑ ΟΜΙΛΟΥΝ ΣΛΑΒΟΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 31. (Ίδ. ένταπύ-
...ισις). — Οί κάτοικοι του συνοικι-
...μοῦ Κρύα Νερά τῆς Καστοριάς τὴν
...υριακὴν ἐν ἐπ σήμῳ τελετῇ θὰ ὀρκι-
...θοῦν ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν ὅτι θὰ παύ-
...ουν νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ σλαβόφωνον
...λωσσικὸν ἰδίωμα.

Τ
Τ
χ
χ
ν
μ
κ
κ
μ

"ΥΠΟΣΧΟΜΕΘΑ ΝΑ ΟΜΙΛΩΜΕΝ ΠΑΝΤΟΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ!,"

Οί υπερήφανοι κάτοικοι του ιστορικού χωριού, εν επίσημω τελετῇ ἔδωσαν διὰ τοῦ ὄρκου των πανηγυρικὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἐλληνικωτάτης καταγωγῆς των

ΠΑΡΕΣΤΗΣΑΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ 100 ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΚΑΡΔΙΑ 10 (ἡντ) δημοσίως ἐπὶ τῆς ἐπισημῆς τελετῆς τῆς ἑλληνικωτάτης καταγωγῆς των ἑλλήνων τῆς ΚΑΡΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΥΩΝ ΝΕΡΩΝ ἔδωσαν διὰ τοῦ ὄρκου των πανηγυρικὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἐλληνικωτάτης καταγωγῆς των. Ὁ ὄρκος ἐπαλείφθη καὶ εἰς ἀτραπὸν ἔδωσαν διὰ τοῦ ὄρκου των πανηγυρικὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἐλληνικωτάτης καταγωγῆς των.

Ὁ ὄρκος ἐπαλείφθη καὶ εἰς ἀτραπὸν ἔδωσαν διὰ τοῦ ὄρκου των πανηγυρικὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἐλληνικωτάτης καταγωγῆς των.

Ὁ ὄρκος ἐπαλείφθη καὶ εἰς ἀτραπὸν ἔδωσαν διὰ τοῦ ὄρκου των πανηγυρικὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἐλληνικωτάτης καταγωγῆς των.

Ὁ ὄρκος ἐπαλείφθη καὶ εἰς ἀτραπὸν ἔδωσαν διὰ τοῦ ὄρκου των πανηγυρικὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἐλληνικωτάτης καταγωγῆς των.

ΤΟΥ ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΥ ΜΑΣ κ. ΝΙΚΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ

Μία ἀπό τὰς 100 κοινότητες τῆς ἐπισημῆς τελετῆς τῆς ἑλληνικωτάτης καταγωγῆς των.

Ὁ ὄρκος ἐπαλείφθη καὶ εἰς ἀτραπὸν ἔδωσαν διὰ τοῦ ὄρκου των πανηγυρικὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἐλληνικωτάτης καταγωγῆς των.

Ὁ ὄρκος ἐπαλείφθη καὶ εἰς ἀτραπὸν ἔδωσαν διὰ τοῦ ὄρκου των πανηγυρικὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἐλληνικωτάτης καταγωγῆς των.

Παρουσία τῶν ἀρχῶν τῆς Κοζάνης

ΩΡΚΙΣΘΗΣΑΝ ΕΝΩΠΙΟΝ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΧΩΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ ΝΑ ΜΗ ΟΜΙΛΟΥΝ ΤΗΝ ΣΛΑΒΙΚΗΝ ΔΙΑΛΕΚΤΟΝ

Ἄτμόσφαιρα συγκινήσεως κατὰ τὴν τελετὴν

ΠΤΟΛΕΜΑΙ-Σ, 6.— Παρουσία τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἀρχῶν τοῦ νομοῦ Κοζάνης καὶ χιλιάδων κόσμου ἐξ ὅλων τῶν σημείων τῆς ἐπαρχίας Ἑορδαίας καὶ ἐν μέσῳ ἀτμοσφαιρας συγκινήσεως, πατριωτισμοῦ καὶ ἐθνικῆς ἐξάρσεως, οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Κοζιά ὠρκίσθησαν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὅτι θὰ πιάσουν τοῦ λοιποῦ νὰ ὁμιλοῦν τὴν σλαβικὴν διάλεκτον, ἐν παντὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ.

Οἱ κάτοικοι τοῦ ἀνωτέρω ἀκριτικοῦ χωρίου, γηγενεῖς ἀπαντες Μακεδόνες, πρωτοβουλία τοῦ προέδρου τῆς κοινότητός των, εἶχον λάθει ἀπὸ καιροῦ τὴν ἀπόφασιν νὰ παύσουν νὰ χρησιμοποιῶν εἰς τὸ λεξιλόγιόν των πάσαν σλαβικὴν λέξιν. Οὕτω τὴν πρώτην τῆς Κυριακῆς συνεκεντρώθησαν ἅπαντες, σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις, εἰς τὸ προαύλιον τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, ὅπου ἐν ἀρχῇ ἐμῆς δοξολογία. Μετ' αὐτὴν δὲ ἔδωσαν τῶν ὀρκῶν, παρουσία ὅλων τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν κατοίκων τῆς Ἑορδαίας, διὰ

τοῦ ὁποίου δεσμεύονται οὔτοι καὶ εἰν θὰ δύνανται πλέον νὰ χρησιμοποιήσουν οὐδεμίαν σλαβικὴν λέξιν.

Μετὰ τὴν ὀρκωμοσίαν τῶν κατοίκων τῆς Κοζιάς, ὠμίλησαν συγκεκλινημένοι ὁ νομάρχης Κοζάνης κ. Παϊτάκης, ὁ διοικητὴς τοῦ Β' Σ. Σ., ὁ ἀνώτερος διοικητὴς χωροφυλακῆς δυτικῆς Μακεδονίας, ὁ ἐπιθεωρητὴς στοιχειῶδους ἐκπαίδευσως Ἑορδαίας κ. Ἀμβροσίου, ὁ γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ἐμπορικοῦ σὺλλόγου Πτολεμαίδος κ. Φ. Βίττης καὶ ὁ ἐπιθεωρητὴς μέσης ἐκπαίδευσως Κοζάνης, ἐξάραντες τὴν ἐθνικὴν αὐτὴν πρᾶξιν καὶ εὐχρηθέντες ὅπως αὕτη καταστή ὁ φάρος δι' ὅλους τοὺς Ἕλληνας. Μετὰ τὴν τελετὴν οἱ κάτοικοι τῆς Κοζιάς, μὲ τοπικὰς ἐνδυμασίας, ἐχώρευσαν διαφόρους ἐθνικοὺς χορούς, ἐνῶ ἐκ παραλήλου ὁ πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἐδεξιώθησαν τοὺς ἐπισήμους εἰς τὰς καταλλήλως διακοσμηθείσας αἰθούσας τοῦ κοινοτικοῦ καταστήματος.

ἵτη
νὸρ
ἢ
συ

ἵΑ
χι
χθ
ρη
δόν
Με
νο
τοῦ

το
σμέ
μά
σε
τά
σμέ
Πα
λα
πρ
εἰς
φικ
πρ
ἢ
τῆς

Σημερινή κατάσταση

Στην Ελλάδα σήμερα δεν υπάρχει καμία θεσμοθετημένη νομική προστασία καμίας άλλης γλώσσας εκτός από την τουρκική για τη Μουσουλμανική Μειονότητα (Συνθήκη της Λοζάνης και Μορφωτικές Συμφωνίες του 1951 και 1968).

Οι υπόλοιπες γλώσσες δεν τυγχάνουν, πια, κάποιας τέτοιας ρυθμιστικής αντιμετώπισης:

- τα *σλαβομακεδόνικα* γιατί βρέθηκαν στο επίκεντρο του «Μακεδονικού»,
- τα *πομάκικα* γιατί τα πολύ ισχυρότερα τουρκικά μονοπωλούν το θεσμικό πλαίσιο της γλωσσικής προστασίας της Μουσουλμανικής Μειονότητας της Θράκης,
- τα *βλάχικα* και τα *αρβανίτικα* γιατί βρίσκονται σε μεγάλη διασπορά και συχνά σε σημαντική υποχώρηση.